

PRILOG B. IZVADAK ZA URBANISTE

**ZAHTJEVI ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
U DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA
GRADA KORČULA**

Usklađenje 1

rujan, 2016. godine

Temeljem Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša za Grad Korčulu, Klasa: _____, Ur. broj: _____, od _____ a sukladno članku 4. stavak 3. Pravilnika o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN, br. 40/14 i 67/14), donosi se Izvadak iz Procjene naslovljen "Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčula" .

Dolje navedeni Zahtjevi zaštite i spašavanja odnose se na ugroze po stanovništvo i materijalna dobra na području Grada Korčule. Ugroze su razrađene prema mogućim opasnostima i prijetnjama koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velika nesreće a to su:

POPLAVE (PLIMNI VAL I USPOR)

Plimni valovi se javljaju kao posljedica jakog nevremena. Oni povisuju plime te isto tako mogu produžiti vrijeme plimne poplavljenosti određenog područja zahvaćenog plimnim valom, te pri tome stvoriti efekt iznenadnog porasta razine vode koji nije uobičajen.

Na sličan način djeluju i uspori koji nastaju pod utjecajem tlaka zraka i vjetra, naročito juga koje potiskuje vodene mase prema zatvorenom kraju bazena te tako podiže razinu mora. Nastajanje olujnih uspora, koji izazivaju plavljenje pojedinih obalnih područja u Jadranu, rezultat je dugotrajnog (višednevnog) puhanja juga duž cijelog ili većeg dijela Jadrana.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčule u slučaju plimnog vala i uspora:

- zone plavljenja u slučaju najgoreg scenarija, kartografski prikaz,
- pokrivenost ugroženog područja uređajima za uzbunjivanje građana,
- ugraditi mjere i putove evakuacije sa ugroženog područja.

Kartografski prikazati:

- zonu plavljenja bujičnih vodotoka i plimnih valova;
- zaštitne građevine izgrađene/neizgrađene (nasipi, retencije, oteretni kanali, propusti i sl.);
- za koje područje se radi Prostorni plan po povratnom periodu velikih voda 25, 100, 1000 godina;
- zone plavljenja uslijed oštećenja na zaštitnim vodnim građevinama (nasipi, propusti i sl.);
- zone plavljenja uslijed prekoračenja koeficijenata sigurnosti zaštitnih vodnih građevina obzirom na novonastale uvjete otjecanja u slivu;
- analizom kriterija nadvišenja izraziti potrebe rekonstrukcije vodnih građevina.

Analiza ugroženosti stanovništva i materijalnih dobara u odnosu na gore navedene parametre te potrebe za zaštitom i spašavanjem.

Grad Korčula u svoje dokumente prostornog uređenja mora ugraditi mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća, te zahvate u prostoru u vezi sa zaštitom od prirodnih i drugih nesreća, sukladno Zakonu o prostornom uređenju NN, br. 153/13 i Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86), te Pravilniku o postupku uzbunjivanja stanovništva (NN, br. 47/06), te drugim pozitivnim propisima.

POTRES

Cijelo područje Grada Korčule pripada u zoni ugroženosti od potresa gdje je moguć intenzitet potresa od VIII° MSK ljestvice. To je razoran potres koji jako oštećuje četvrtinu kuća, pojedine kuće se ruše i mnoge postaju nepogodne za stanovanje, a u mokrom tlu i na strmim obroncima nastaju pukotine.

Sukladno navedenom, u procesu planiranja, pripreme i provođenja potrebnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od posljedica potresa na području Grada Korčule, potrebno je voditi računa o tipovima građevina, mogućim stupnjevima oštećenja i kvantitativnim posljedicama koje se mogu očekivati za predvidivi maksimalni intenzitet potresa.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja za slučaj potresa:

- kartografski prikaz zona izgrađenosti, te zona zarušavanja s obzirom na vrstu gradnje objekata,
- obveza izrade kartograma zarušavanja $H_1/2 + H_2/2 + 5$ m,
- izrada seizmičke karte i statičkih proračuna,
- obveza geoloških ispitivanja tla,
- putove evakuacije i pomoći.

Protupotresno projektiranje kao i građenje građevina treba provoditi sukladno zakonskim propisima o građenju (Zakon o prostornom uređenju (NN, br. 153/13) i Zakonom o gradnji (NN, br. 153/13). Prilikom projektiranja u obzir se moraju uzeti pravila propisana EN 1998, Eurokod 8: Projektiranje potresne otpornosti konstrukcija, za područje Grada Korčule (Dubrovačko-neretvansku županiju) koji se nalazi u zoni intenziteta potresa VIII° i IX° MSK ljestvice.

Pri projektiranju valja poštivati postojeće tehničke propise (Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju objekata visokogradnje u seizmičkim područjima Sl. list, br. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 i 52/90) i Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86). Projektiranje, građenje i rekonstrukcija važnih građevina mora se provesti tako da građevine budu otporne na potres. Potrebno je osigurati dovoljno široke i sigurne evakuacijske putove i potrebno je omogućiti nesmetan pristup svih vrsta pomoći u skladu s važećim propisima o zaštiti od požara, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti.

Iz Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86) preuzeti:

- članak 25. st. 1.: - Međusobni razmak SO i PO $H_1/2 + H_2/2 + 5 \text{ m}$,
- članak 25. st. 4.: - Otvoreni blokovi sa dva otvora $H_1/2 + H_2/2 + 5 \text{ m}$,
- članak 28.: - Neizgrađene površine za sklanjanje od rušenja i evakuaciju stanovništva čije su granice od susjednih objekata udaljene najmanje za $H/2$, a veličina površine ne može biti manja od broj st./4 u m^2 ,
- članak 30.:
 - U naselju i među naseljima potrebno je osigurati nesmetani prolaz žurnim službama.
 - Udaljenost objekta od ruba javne prometne površine ne može biti manji od $H/2$.
 - Udaljenost objekta od ruba kolnika magistralne i regionalne ceste na može biti manji od H .
- članak 34. st. 2: - Uvjeti uređenja prostora za građevnu parcelu moraju sadržavati stupanj seizmičnosti područja za građevine društvene infrastrukture, športsko-rekreacijske, zdravstvene i slične građevine koji koristi veći broj različitih korisnika kao i javne prometne površine.

Grad Korčula u dokumente prostornog uređenja će ugraditi mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća (među kojima je i potres) prema članku 6. stavak 1. podstavak 16. Zakona o prostornom uređenju (NN, br.153/13) te sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju (NN, br. 174/04 i 79/07,38/09 i 127/10), Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86).

OSTALI PRIRODNI UZROCI

SUŠA I TOPLINSKI VAL

Na osnovi mjerenih vrijednosti količine padalina i bezoborinskih dana vidi se smanjenje količina oborina i povećanje bezoborinskih dana što znači da će se morati uvesti mjere za sprečavanje utjecaja suše, prvenstveno na poljoprivredne kulture Grada Korčule.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u slučaju suše:

- Statistički pregled područja pogođenih sušom.
- Kartografski prikaz područja Grada Korčule sa intenzitetom i posljedicama suše.
- Kartografski prikaz postojećih i potrebitih sistema za navodnjavanje poljoprivrednih površina.

U svoje dokumente prostornog uređenja Grad Korčula će ugraditi mjere zaštite sukladno Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86), Pravilniku o postupku uzbunjivanja stanovništva (NN, br. 47/06 i 110/11), te drugim pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite i spašavanja.

OLUJNO ILI ORKANSKO NEVRIJEME I JAK VJETAR

Zaštita od olujnih i orkanskih vjetrova koji nisu posljedica nevremena kao kompleksne atmosferske pojave moguće je ostvariti provođenjem preventivnih mjera već pri gradnji naselja, zgrada za stanovanje i drugih građevinskih i industrijskih objekata napose tamo gdje se očekuju olujni i jači vjetrovi. Također i u gradnji prometnica. S obzirom na svoje rušilačko djelovanje, olujni i orkanski vjetar vrlo štetno djeluje na građevinarsku djelatnost jer onemogućava radove, ruši dizalice, krovove i loše izvedene građevinske objekte. U području elektroprivrede i telekomunikacija, kidaju se električni i telekomunikacijski vodovi, ruše njihovi nosači.

Na području Grada Korčule pušu vjetrovi jačine više od 8 bofora prema Beanfortovoj ljestvici čija brzina iznosi preko 74 km/h.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčula u slučaju olujnih ili orkanskih nevremena i jakih vjetrova:

- Statistički pregled područja pogođenih olujnim ili orkanskim nevremenom ili jakim vjetrom.
- Kartografski prikaz područja Grada Korčule sa intenzitetom i posljedicama nastalim olujnim ili orkanskim nevremenom ili jakim vjetrom.
- Građevine se moraju projektirati i izvoditi sukladno tehničkim pravilnicima kojima su definirana opterećenja na konstrukciju građevine sukladno području u kojem se grade (podaci o udarima vjetra).

- Način gradnje stambenih, gospodarskih i poljoprivrednih objekata kako bi se smanjile posljedice olujnih ili orkanskih nevremena i jakih vjetrova.
- Kako bi se spriječilo kidanje električnih i telefonskih vodova i rušenje njihovi nosača, treba predvidjeti podzemne energetske vodiče i telekomunikacijsku mrežu.
- Pri gradnji prometnica predvidjeti izgradnju zaštitnih zidova na dijelovima prometnica gdje su izmjereni jači udari vjetra koji mogu ugroziti promet.
- Izgradnjom vjetrozaštitnih šumskih pojaseva štete na poljoprivrednim kulturama se mogu umanjiti.
- Navesti i druge mjere kako bi se zaštitilo stanovništvo, materijalna i kulturna dobra i okoliš.

U dokumente prostornog uređenja Grad Korčula će ugraditi mjere sukladno Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN, br. 73/97), te Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86) te drugim pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite i spašavanja.

TUČA

Na području Grada Korčule nema organizirane protugradne obrane, pa krute oborine mogu izazvati štete na povrtlarskim i voćarskim kulturama kao i na staklenicima.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja u slučaju tuče:

- Statistički pregled područja pogođenih tučom.
- Kartografski prikaz područja Grada Korčule sa intenzitetom i posljedicama nastalim uslijed tuče.
- Način gradnje stambenih, gospodarskih i poljoprivrednih objekata, te zaštita poljoprivrednih kultura (posebno trajnih nasada) kako bi se smanjile posljedice uslijed tuče.
- Navesti i druge mjere kako bi se povećala zaštita stanovništva, materijalnih dobra i okoliša.

U dokumente prostornog uređenja Grada Korčule ugraditi mjere sukladno Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN, br. 73/97), te Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86) te drugim pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite i spašavanja.

SNJEŽNE OBORINE I POLEDICA

Snježne oborine: mogu prouzročiti velike štete na građevinama, a najvećim dijelom to se odnosi na krovne konstrukcije, koje trebaju biti projektirane prema normama za opterećenje snijegom karakteristično za različita područja, a određeno na temelju meteoroloških podataka iz višegodišnjeg razdoblja motrenja.

Poledica: Preventivne mjere uključuju prognozu za tu pojavu te izvješćivanje o tome odgovarajućih službi, koje u svojoj redovnoj djelatnosti vode računa o sigurnosti prometne infrastrukture.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčule:

- Statistički pregled područja pogođenih snježnim oborinama i poledicom.
- Građevine se moraju projektirati i izvoditi sukladno tehničkim pravilnicima kojima su definirana opterećenja na konstrukciju građevine sukladno području u kojem se grade kako bi izdržala opterećenja od sinjega i poledice.

U dokumente prostornog uređenja Grad Korčula će ugraditi mjere sukladno Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN, br. 73/97), te Pravilnika o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86).

TEHNIČKO-TEHNOLOŠKE NESREĆE S OPASNIM TVARIMA U STACIONARNIM OBJEKTIMA I PROMETU

Na području Grada Korčule skladište se opasne tvari.

Zahtjevi zaštite i spašavanja koji će se uvrstiti u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčule su:

1. U blizini zatečenih lokacija gdje se proizvode, skladište, prerađuju, prevoze, sakupljaju ili obavljaju druge radnje s opasnim tvarima ne preporuča se gradnja stambeno – poslovnih objekata i objekata u kojem boravi veći broj osoba (dječji vrtići, škole, sportske dvorane, trgovački centri, stambene građevine i sl.).
2. Nove objekte koji se planiraju graditi u kojima se pojavljuju opasne tvari potrebno je locirati na način da u slučaju nesreće ne ugrožavaju stanovništvo (rubni dijelovi poslovnih zona) te obvezati vlasnike istih na uspostavu sustava za uzbunjivanje i uvezivanje na nadležni županijski centar 112.
3. Za potrebe gašenja požara u hidrantskoj mreži treba, ovisno o broju stanovnika, osigurati potrebnu količinu vode i odgovarajućeg tlaka. Prilikom gradnje ili rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža, ukoliko ne postoji treba predvidjeti vanjsku hidrantsku mrežu sukladno propisima.
4. Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina i gašenja požara na građevini ili otvorenom prostoru treba planirati odgovarajuće vatrogasne pristupe, prilaze i površine za operativni rad vatrogasnih vozila.

5. Uz navedene državne ceste ne preporuča se daljnji razvoj daljnji razvoj naselja, a postojeća naselja rekonstruirati.
6. Ucertati cestovne i pomorske pravce kojima se vrši prijevoz opasnih tvari, te po mogućnosti prijevoz takvih tvari planirati van naseljenih mjesta.

U dokumente prostornog uređenja Grad Korčula će ugraditi mjere zaštite sukladno Zakonu o prostornom uređenju (NN, br. 153/13) i Zakonu o gradnji (NN, br. 153/13), Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86), Pravilniku o postupku uzbunjivanja stanovništva (NN, br. 47/06, 110/11 i 10/15) i Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN, br. 44/14) te drugim pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite i spašavanja.

EPIDEMIJE I SANITARNE OPASNOSTI, TE ASANACIJA

U slučaju katastrofe i velike nesreće na području Grada Korčule može doći do pojave raznih vrsta bolesti ljudi i životinja, te pojave epidemija, uglavnom uzrokovanih neodgovarajućim sanitarnim uvjetima. Također može doći do širenja bolesti bilja.

Zahtjevi zaštite i spašavanja u dokumentima prostornog uređenja Grada Korčula:

- Statistički pregled područja koja bi mogla biti pogođena epidemiološkim i sanitarnim ugrozama.
- Kartografski prikaz mogućih izvora ugroze (odlagališta otpada, i divlja odlagališta otpada, kanalizacijski sustav, otpadne vode itd.).
- Mjerama zaštite u dokumentima prostornog uređenja potrebno je eventualna odlagališta otpada planirati na većoj udaljenosti od naseljenih mjesta kao i od podzemnih vodotoka na području Grada, te na mjestima gdje bi na najmanji mogući način onečišćavala okoliš.

U dokumente prostornog uređenja Grad Korčula će ugraditi mjere zaštite sukladno Pravilniku o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85 i 42/86), te Pravilniku o postupku uzbunjivanja stanovništva (NN, br. 47/06, 110/11 i 10/15), te drugim pozitivnim zakonskim propisima iz područja zaštite i spašavanja.

OSTALE MJERE ZA SLUČAJ KATASTROFE I VELIKE NESREĆE

Pored gore navedenih mogućih vrsta opasnosti kojima je izložen Grad Korčula, te mjera kojima se smanjuju mogućnosti nastanka velikih nesreća ili katastrofa u dokumente prostornog uređenja nužno je ugraditi i mjere kojima se omogućuje opskrba vodom i energijom za vrijeme otklanjanja posljedica nastalih prirodnom ili tehničko-tehnološkom nesrećom na području Grada Korčule na način da se:

1. utvrdi mogućnost i način opskrbe vodom i energijom;
2. kartografski prikaže razmještaj vodoopskrbnih objekata za izvanredne situacije te razmještaj pokretnih elektroenergetskih uređaja.

Također u dokumente prostornog uređenja treba uvrstiti i mjere koje će omogućiti učinkovito provođenja mjera civilne zaštite (evakuacija, sklanjanje i zbrinjavanje) na način da se:

1. kartografski prikažu lokacije smještaja sirena za uzbunjivanje, te navedu drugi načini obavješćivanja i uzbunjivanja stanovništva,
2. kartografski prikažu sabirni punktovi za evakuaciju, putovi evakuacije, te lokacije smještaja evakuiranih (čvrsti objekti ili kamp naselja).